

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Ο στοχασμός διφύνεται σὲ κάπι ποὺ ἔχρονων τὰ παδιακία χρόνια.
"Ω!" νὰ μποροῦσε μιᾶ στυγμῇ τὸ μάτι
νὰ δῆ τὰ περισσένα χειδόνια!

"Ηταν — δὲν ιταρ; — μιὰ χρυσὴ λαμποῦσα παρμένη λέσ απ' ἄλλοντα μυστήρια ποὺ οὐδεφέρει μιᾶ κάρη κυματοῦσα στὰ σωδικὰ μὲ καθιοχτύπια μέρια.

Κ' ἐρεῖδες ή Αδγή σ' ἀπόστια δάση ποὺ ἀγάπης δομιὰ τὰ κοτούφια ἀφίνουν κι δ Φοῖβος ηχονταν γιὰ νὰ γελάσῃ.
Γιατὶ τὰ περισσένα χάρες χύνουν;

Καστελλόριζο

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΡΧΕ

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Στ' Ὁλλαντέζικο περιοδικό «De Nederlandsche Spectator» (no. 43) δ. κ. Hesselink δημοσιεύει, μὲ τὸν τίτλο: «Ελληνικὰ φιλολογικὰ γράμματα», τάκολουθο χάρο:

Οι σημερινοὶ Ελληνες εἶναι γεννημένοι δημοσιογράφοι. Κάποιος ποὺ γνωρίζει καλὴ τὸν Ελληνικὸν λαὸν βεβιώνει πῶς ἀνάμεσα στοὺς Ελληνες ποὺ βγάλλει τὸ ίνματος δύτικα βρίσκει; εἴναι ποτὲ του νὰ μήν ἔγραψε κάτι σ' ἐρημερίδα, δικαίωντας θάξῃ ἔνα δυὸς ἄρθρο στὸ λογαριασμό του. Μὲ τέτοια γρηγοράδα τῆς πέννας καὶ τῆς πλέψης, μπορεῖ κανεὶς νὰ στοχαστῇ ποὺ δὲν εἶναι τὸ περιεχόμενο τῶν ἀρθρῶν: βαθειά κριτικὴ καὶ πολεμικὴ ἀπρόσωπη, εἴναι σπάνιες ἔξαιρέσεις. Η Ελλάδα εἶναι νέος τόπος ποὺ δὲν τὰ κακταρέρει ἀκόμη νὰ μάθῃ νὰ χωρίζῃ πρόσωπα ἀπὸ πρέγματα καὶ νὰ βλέπῃ στὰ κόρματα κάτι ἀλλο ἀπὸ ἔχθρο. Καὶ ἀφοῦ σὲ τόπους ἀλλοις, γνωρισμένους πολὺν καιρὸν τώρα μὲ τὸν πολετισμό, μεγχλύτερο μέρος τῶν ἀνθρώπων δὲν κλίνει ἀκόμη σὲ τέτοια ἀνώτερη, κοινωνικὴ, κατάσταση, πῶς νὰ περιμένουμε στὸν Ελλάδα ἀπὸ κάποια σημαντικὴ κάπως μειονούφηφια νὰ φανερώσῃ μιὰ τέτοια εὐγενικὴ σάση; Καὶ δροὶς ὑπάρχουν κάποια γνωρισμάτα ποὺ δίνουν τέτοια ἐλπίδα. Ο Κωστής Παλαμᾶς, δικαίως μεταξύ τῶν νεώτερων ποιητῶν, ξυνθρώκος ποὺ δὲν τοῦ λείπει βέβαια ἡ δύναμη καὶ ἡ ἀτομικότητα, ἔδωκε ἔνα καλὸ παράδειγμα στὰ «Γράμματά» του.

Ο Παλαμᾶς συντρέχει μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα στὸν προκοπὴ τῆς ζωντανῆς δημοτικῆς γλώσσας. Γιὰ τὰ ποιημάτια του ἔχω μιλήσει ἀλλοι φορὲ μέσα στὸ ἴδιο περιοδικό. «Οποιος ἐδιέβασε τὰ ἔργα του, θὰ ἀπορήσῃ ποὺ αὐτὴ ἡ κατ' ἔδουχην λυρικὴ ψυχὴ παρουσιάζεται τώρα διὰ δάσκαλος γιὰ νὰ διδάξῃ τὸ λακὸ του. Κάποια δροὶς ἰδιαίτερα περιστατικὰ, ἔχηγον αὐτὸν τὸ φαινόμενο.

Γιὰ μιὰ ψυχὴ λεπτὴ δργχνισμένη, σὰν τοῦ Παλαμᾶ, ἔπαινος καὶ κατηγόρια ἀπὸ μέρος τῶν κομμάτων εἶναι καὶ τὰ δυὸ πολὺ δυστάρεστα. Καὶ ἐπειδὴ διατερεῖται τῆς ἐργασίας, διπλαίς έμεις τὴν ἐννοοῦμε, δὲν ἐπιβάλλει στὸν Ελλάδα περιορισμός, ἐνῷ ἀπὸ τὴν ἀλλοι μεριδὴ τὸ χωτικὸ τοῦ λαοῦ, ποὺ εἶναι πολὺ διαχυτικός, δὲν πολετιπρέπει τὴν σιωπή, γι' αὐτὸν λοιπὸν κι ὁ ποιητὴς ἀρχίζει νὰ ἀποδείχηρ, ἐνῷ ἀπὸ τέλλο μέρος συχνὰ ὁ ρήτορας γράφει ποιήματα. Ετοι διαλαμπᾶς, ἀγανακτημένος ἀπὸ τὴν κριτικὴ τοῦ τελευταῖου ἔργου του, ἀποράσσει νὰ

ἀπαντήσῃ καὶ νὰ δρίσῃ τὶ κατὰ τὴν γνώμη του ἀπαιτεῖ ἡ δραματικὴ τέχνη: σούπος της δὲν εἶναι νὰ στεφχθωσῃ τὴν ἀρετήν, οὔτε νὰ περιποιηθῆται μεγάλους, οὔτε νὰ ὑπερασπίσῃ ἐκεῖνο ποὺ δυνομάζουν ἡθικήν, παρὰ μόνο νὰ ἀναπαραστήσῃ τὸ ὅρκιο, μὲ τὴν περιγγατικὴ μορφὴ ποὺ ἔχει λάβει μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνη.

Ίσως θὰ πῆ κανεὶς, τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἀπὸ καίνα τὰ παλιὰ ζητήματα ποὺ μὲ τὸ παραπάνω ἔχουν Ιεζαστῆ. Στὴν Ελλάδα ἐν τούτοις διὰ τότο, δυοὶ ἔδω. Εκεῖ μπορεῖ κανεὶς ἀκόμη νὰ γράψῃ ἀπόνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα χωρὶς νὰ φοβάται πὼς λέει λόγια γειοιεπομένα, γιατὶ γιὰ τοὺς περισσότερους ἀναγνῶστες θὰ εἶναι ζεσκέπασμα μιᾶς καινούριας ἀλήθειας, ἀν δὲν εἶναι ίδεια κίριτική δύος δήποτε δροῶν τὸ ζήτημα διὸν θὰ τοὺς εἶναι ἀδιάφοροι.

Μιὰ ἰδιαίτερη χάρη δανείζει στὸ «Γράμματα» τοῦ Παλαμᾶ ἡ γλώσσα τοῦ. Μὲ τὴν γλώσσα κατῆ, ποὺ διὰ τῶρα τὴν ἔρεσμος μόνο ἀπὸ τὰ ποιήματα τῶν σημερινῶν ποιητῶν δὲ τὴν γλώσσα τοῦ φιλολογικῆ κίνηση (κ' ἔχει ἀδικοῦ βέβαια) εἶναι πολὺ εὐχάριστο τώρα ν' ἀκούῃ τὴν ὑπεράσπιση τῶν σωτῶν ἵδεων γιὰ τὸ φιλολογικὴ γλώσσα, καμψώμενη μὲ τρόπο πειστικὸν καὶ ἀξιόπρεπο, καὶ ἀπὸ ξυθρώπο ποὺ διὰ μόνο ζέρει πολλὰ παρὰ καὶ μπορεῖ πολλὰ νὰ κάμη.

Γιὰ ἔναν ποὺ πειράζεται βλέποντας μὲ τὸ βάνυκο τρόπο ἔνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἐποπτήμονες τῆς Ελλάδος, διατίθεται, συγχρ. Βρετανίας ἐπὶ μερικὴ μισοφιλοκοινικὴ φύλλο, ἱπειδὴ διὰ θέλει νὰ ζέρῃ ἀπὸ τὴν νεια φιλολογικὴ κίνηση (κ' ἔχει ἀδικοῦ βέβαια) εἶναι πολὺ εὐχάριστο τώρα ν' ἀκούῃ τὴν ὑπεράσπιση τῶν σωτῶν ἵδεων γιὰ τὸ φιλολογικὴ γλώσσα, κακωμένη μὲ τρόπο πειστικὸν καὶ ἀξιόπρεπο, καὶ ἀπὸ ξυθρώπο ποὺ διὰ μόνο ζέρει πολλὰ παρὰ καὶ μπορεῖ πολλὰ νὰ κάμη.

Ο Παλαμᾶς θέλει νὰ οἰκοδομῇ, ἐνῷ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς δροειδεῖς του δὲ ζητοῦν ἀλλο παρὸτ νὰ διορθώσουν, πρέπει φυσικό, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐπικίντυνο σ' ἔναν τόπο ἐξαιρετικῶν γεγάτων ἀπὸ ἔρεσπια. Εύτυχῶς δροὶς καὶ στὸν Ελλάδα σιγὰ σιγὰ κερδίζουν ἐδαφος οἱ σωτῆς ἵδεων, καὶ ἐμφράζεται δόλεόνα περιστότερο, καὶ στὴν Επιττύμη καὶ στὸν Τέχνη, ἡ ἀγράπη πρὸς καθε τοῦ ζῆ. Μπορεῖ κανεὶς σημερινὴ νὰ ἀναφέρῃ δυὸ τρίχι μυθιστορήματα ποὺ πραγματεύονται τὸν ἐλληνικὸ χαραγκτῆρα τῆς ἐποχῆς μας. Η γλώσσα τῶν ἔργων κατῶν εἶναι καθε διλλο παρὸτ τεχνητὴ μίμηση τῆς ἐργασίας, εἶναι μιὰ γλώσσα ποὺ ἔχει πρὸς τὴν λακούμενη τὴν ἴδια σχέση, ποὺ εἶχε ἡ γελλικὴ τοῦ Καναπᾶ — Η ἔνα θέλεται τοῦ Πλάτωνα — πρὸς τὴν κοινὴ γλώσσα τῆς ἐποχῆς τους.

Αργεσκον πιὰ τώρα νὰ μὴ φοβοῦνται νὰ μεταχειρίζονται τὴν δημοτικὴ γλώσσα καὶ στὰ δυσκολώτερα θέματα τελευταῖα μελισταῖς σ' αὐτὴ μετέφρασσαν καὶ τὴν Κριτικὴ τοῦ ἀδολού λογισμοῦ του Κάντη.

Τὴν τάση αὐτὴ τὴν καθηρεφτίζουν τέλεια τὰ «Γράμματα» τοῦ Παλαμᾶς, καὶ μελισταῖς σὰν καθαρότατος καθηρεφτης, γι' αὐτὸ δεῖξουν νὰ γνωριστοῦν, καὶ νὰ ἐκτιμθοῦν καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ελλάδα.

D. C. HESSELIUS

NEA BIBLIA

Ο φίλος μας κ. K. Βάρναλης τύπωσε τ' ἔνα μικρὸ καὶ δυρφό βιβλιαράκι διάρροια τρχουδάκια του. Μερικά ἀπὸ αὐτὰ, τὰ πρώτα πρῶτα, δημοσιεύθηκαν δῶς καὶ τέτοισσεις μῆνες, στὸ 110 χρονικὸ τοῦ «Νουμά», δίστα στοὺς ἀναγνῶστες μας δὲν εἶναι ἀγνωστος. Διαβάσανε τὰ τρχουδάκια τοῦ Βάρναλη, τάξιρναν, κ' ἔτοι τώρα δὲν τοὺς πούμε ποὺ τὸ μικρὸ βιβλιαράκι πούχει τὸν τέλο τοῦ «Κηρύγρου» κ' ἔξηγα τὸτες τελίδες, κρύβεις ζωὴ μέσα του, δὲ μᾶς πιστέψουν.

Νὰ κ' ἔνα ποιηματάκι, — Τέλος εσ . . . τὸ ἐπιγράφει ὁ ποιητής—σύνομο μὲ ἐπιγραμματικώτατο:

Τὰ πόδια μου αλμοστάζουν ἀπ' τὸ δρόμο καὶ ὁ ἀναστασμὸς πληριάνται στα χελή, γύρε νὰ ίδεις τὸν ζύριο σου νόμο ἀπ' τὸ νερό ποὺ είπεις μένα δεῖς σκυρμένεις στὸ τρεχόμενο σιδάκι, ἐπῆρα, ὁ Λήθη, κ' ἔφιαστα φαριάκι.

Μπροστά στὰ ποιήματα είναι κ' ἔνας πρόλογος γραμμένος ἀπὸ τὸν κ. Στέφανο Μαρτζόκη. "Ο κ. Μαρτζόκης τέρα τελευτῆς κατάντητης ἡ μαμμη τῶν πρωτόγονων πατητῶν. Κάθε λίγο καὶ λιγάκις μᾶς παρουσιάζει κι ἀπὸ έναν. Στοὺς τόσους δροὶς μᾶς ποὺ μανύχα δέ Βάρναλης ἔχει κάτια ἀλλα, τότης μάλιστα ποὺ μποροῦσε νὰ παρουσιάσει καὶ τὸν θεό τὸν κ. Μαρτζόκη γιὰ ποιητή.

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΙΘΩΚΙ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Η ΙΔΙΑΔΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ

Ἐκδοσι τηνιανή (Δ—Ω) τοῦ 1903, πεδίδες 416, τυπωμένη στὸ Παρίσι (τυπογραφεῖο Chaponet) σ' ἐκδεκτὸ χαρτί.

Η τιμὴ της : Γιὰ την 'Αθήνα δρ. 3.—
Γιὰ τὴν Έπαρχίας " 3.50
Γιὰ τὸ Ελιτερικό Φρ.χο. δ.

Στὶς ἐπιρρήσεις καὶ στὸ ἔξωτερικό στέλνεται συστημένη δίχως παραπλανιστὸ ξέσδιο.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΛΑ ΔΙΠΛΑ

Φίλε μου «Νουμά,

Είγες δόλιο ποὺ ἔγραψες τὶς πρόσληξ πώς δὲν πέπει νὰ γίνει καὶ δεύτερο Πανεπιστήμιο μὲ τοὺς παράδεις τοῦ Δόρμπολη.

Γιατὶ νὰ μὴ γίνει, φίλε μου; "Ισια ίσια, τὰ καλὰ ιδρύματα, τὰ Εθνικὰ δὲ, πρέπει νὰ τάχυσης διπλα στὸν τόπο μας. "Ετοι, ἀροῦ θάπογκτήσουμε μιὰ μέρα δυὸ Πανεπιστήμια, πρέπει νὰ βρεθεῖ ἔνας δίλλος πατριώτης νὰ βάλει τὰ ξέδια νάπογκτήσουμε δυὸ Βουλῆς, ένας τρίτος νάπογκτήσουμε δυὸ Πανδίλια, ένας τέταρτος νάπογκτήσουμε δυὸ «Παναθηναϊκα» κ' ἔνας πέμπτος, πλουτιώτερος, καὶ γενναιωτέρος αὐτὸς, γιὰ νάπογκτήσουμε δέκα Φρονοκομεῖς.

